Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX, ЧИСЛО 7, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 11-го СІЧНЯ, 1921. — VOL. XXIX, No. 7, JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, JANUARY, 11, 1921. — THREE CENTS

Рух в промислі в Злучених Державах.

Рух по фабриках.

ЛАНКАСТЕР, ПА., 8. січня. — Фабрика Юніон Стріт Ролінг Міл, Колумбія, котра якийсь час була в застою, рушила робити на ново, проголошуючи рівночасно знижку платні робітникам о 20 процент.

ЛЕНСІНҐ, МІШ., 8. січня. — Ріо Мотор Кар Ко., по тижневім застою, почала наново робити. Робітники числом 5.200 роблять половину повного часу. Тутешня Ді Олд Мотор Воркс робить також частинний час.

РЕДІНҐ, ПА., 8. січня. — Властителі сталевої фабрики, Ді Робсонія Айрон Ко. Робсонія, проголосили робітникам знижку платні по чотири центи на годину, а також знесення надзвичайних нагород (бонус).

ҐЛОВЕРСВІЛ, Н. Й. Знижку платні від 20 — 33 і одна трета процент проголошено тут для всіх робітників працюючих в гарбарнях.

ВАШИНҐТОН, 8. січня. — Після статистики, зібраної С. С. Гавстоном для урядового органу робітників показуєсь, що під теперішну пору, в цілій державі знаходиться 2,325.000 робітників без жадного заняття. С. Гавстон заявляє дальше, що розслідження справи, ним переведене, виказало найбільший робітничий застій від часу грошевої паніки в 1907 р.

ЩО ДІЄСЯ В КОНҐРЕСІ.

В Сенаті.

Сенатор Лафолет дав повідомленнє, що поставить своє внесеннє до повного розваження проти-стракового законопроєкту, який кілька днів тому перейшов в сенаті.

В Конґресі.

Посол Ньютон, републиканець з Мінесоти, критикував секретара праці Вілсона за іміґраційну політику та впусканнє іміґрантів без-віза американських конзулів в Европі.

Проти збільшення числа послів.

Демократичні посли в заяві „Комітету менчости для цензусу", противляться збільшуванню числа членів в нисшій палаті, мотивуючи опозицію цим, що це побільшеннє членів цеї палати коштувати-ме державу 1,000.000 долярів річно.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ НЕ БУДУТЬ НІКОЛИ „СУХІ", — ПРЕДСКАЗУЄ ШЕФ ПРОГІБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 7. січня. Шеф прогібіції Кремер заявив тут днесь, що Злучені Держави не будуть ніколи „сухі" в повнім цього слова значінню, хотяй, каже він дальше, право прогібіції буде на все обовязувати. Каже він, що настрій по цілій державі за прогібіцією стає щораз сильнійший, і цілковита прогібіція прийде з новим поколіннєм; теперішня генерація подекуди є проти прогібіції, подібно, як деякі часописи, хотяй більшість є за прогібіцією. Необійдесь і без того, що деякі будуть дальше пити горячі напої домашньої роботи („гом бру"). Зате дочки і сини теперішнього покоління виростуть не знаючи навіть смаку горячих напитків.

ПРИЗНАЄ ОШУКУВАННЄ ІМІҐРАНТІВ.

ВАШИНҐТОН, 7. січня. — Сіґел, републиканський посол з Ню Йорку, заявив перед сенатовою іміґраційною комісією, що аґенти департаменту справедливости допускаються надужить на іміґрантах в портах европейських.

Він сказав, що знає про випадок, в котрім такий аґент, сам підписуючи письмо і подаючи нумер телефону департаменту, писав іміґрантови, що він може дістати візо на пашпорт, коли пришле $75.00 до одного адвоката до Вашинґтону. Сіґел сказав дальше, що законопроект Джансона, що має на цили стримати іміґрацію на один рік, "не є по американськи". З цілого числа іміґрантів, що приїхали сюди протягом минувшого року, яких 191.000 се іміґранти, які лишили Америку та повертають назад, привозячи з собою свої жінки і діти.

ЖІНКИ, ДЕРЖІТЬ РУКИ ДАЛЕКО ВІД КИШЕНІ МУЖІВ, — ОСТЕРІҐАЮТЬ ПРИСЯГЛІ СУДДІ.

ВАШИНҐТОН, 7. січня. — Чи замужна жінка має право перешукувати кишені мужа?

Ні, сказали присяжні судді, всі жонаті, коли потвердили обжалованнє проти пані Сари Г. Морісон, в його скарзі о розвід, о котрий муж просив на основі закиду, що жінка витягала з його кишені листи, нею адресовані до нього, а писані другою жінкою. За се обжаловано паню Морісон за переступленнє федерального почтового закона проти отвирання листів, адресованих до другої особи.

З револьвером в руці, забрав чоловікови жінку і казав виплатити собі $100 долярів на медовий місяць.

Щож-би висказали, якби хтось прийшов до вашої хати, забрав вам жінку і сказав ще собі доплатити сотку долярів на медовий місяць з нею? Сміетесь? А воно таке сталося в Шікаґо, Ілл. 1. січня. До хати Містера Френзек прийшов на новий рік Містер Пірі Пол Отер та, вциливши до Френзека револьвер сказав: Я шукав її 10 літ, заки знайшов її, а тепер постановив я забрати її! Відтак додав, що пані Френзек се властиво не мисис Френзек, а лише Отер, бо він оженився з нею 13 літ тому в Австралії. З таким фактом в руці йому вже не тяжко було примусити пана Френзека і паню Френзек підписати умову, в якій Френзек і його жінка зреклися яких небудь претенсий одно супроти другого та попросив чек на 100 долярів, а діставши його післав паню Френзек змінити його на готівку. По повороті пані Френзек з грішми, сказав: „Бай-бай!" і пішов з панею Френзек...

З початку пан Френзек погодився зі своєю долею. Але коли він пізнійше довідався від жінки Отера, що вона перехопила листи пані Френзек до Отера, з котрих виходило, що пані Френзек та пан Отер змовилися були що до сеї утечі, Френзек пустив за ними поліційну погоню.
Жінка Отера заявила, кромі сього, що деяк де, але в Австралії її чоловік ніколи не був; тому і вженитися там не міг 13 літ тому з жінкою Френзека.

Та тут ще неконець історії. 8. січня поліція арештувала пана Отера разом з жінкою Френзека, а підчас поліційного слідства, пані Френзек заявила, а пан Отер притакнув, що вони ніколи не були жонаті, як се заявив пан Отер її мужови, однак зналися обоє протягом літ. Пару днів тому, — говорила вона дальше, — Отер прийшов до їх хати, заявив її мужови, що вони обоє любляться, і просив, щоби муж позволив своїй жінці жити з ним. Френзек мав на це згодитися, а коли Отер заявив, що немає гроший, Френзек дав йому чек на $100 долярів.

—o—

Небувала пригода летунів.

Траґічна пригода трох нюйорських бальоністів в північній Канаді серед снігів і ледів.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 8. січня. — Дня 13-го грудня м. р. трох офіцирів, а се офіцир Луіс А. Клур мол., провідник офіцир Стефан Фарел і керманич офіцир Волтер Гінтон, пустилися в цілях обсерваційних у воздушну подорож бальоном. За пару днів всі три зникли з лиця землі, а всяка вістка пропала по них. Їх настоятелі стратили всяку надію, бачити їх в живих більше, хиба жінки двох офіцирів не тратили надії. Нараз прийшла вість з північних канадійських снігових вертепів, що всі три жиють і знаходяться між вічними снігами на далекій півночі в Канаді коло заливу Годсон. Тут розкрилась ціла їх траґічна подорож і її щасливий конець. Оповідають вони так: Ми виїхали 13-го грудня з Ракавей, Н. Й. День був гарний; переїхали понад Ню Йорк, понад гори Адірондак, обсервуючи природу та Ню Йорк і були всі в найліпшім настрою. Їхали до 5.000 стіп понад поверхню землі. В понеділок в ночі, в горі нюйорського стейту захопила нас буря. Годинами тої ночі, їхали ми і не бачили нічого більше як лиш сніг понад нас під нами і коло нас. Над раном другого дня, все що ми бачили коло себе, се поля снігів і леду. Ніде живої душі ані знаку людського життя. Настав час журби між нами. Наш банаст був низкий. З голоду, мокрі до нитки, чулися ми змучені. Зїхати на землю не можливо, а зїхали би, так пропали би. Щоби держатися у воздусі, ми були змушені повикидати все кромі одежі. У второк коло полудня, ідучи яких 6.000 стіп понад землею, почули ми гавкіт пса і побачили в снігах хатину. Се була одинока наша надія і ми спустилися на землю. Спустившись, опинилися в дикій гущавині, в снігу і серед снігових вітрів. Ми лишили все, а самі при помочі компану, пустилися в сторону хати, яку побачили з гори, ще будучи у воздусі. Тяжко зобразити собі, як ми терпіли, а се лишень був початок терпінь. Жаден з нас не був одягнений належито в поріванню до природи. Так ішли ми майже до вечера у второк, а вкінци були змушені застановити подорож, бо заходила ніч, а наші ноги майже покостеніли від зимна. Пожива, яка в нас була, се були три голуби, котрих ми взяли зі собою, післати їх назад до стації виїзду з обсерваційними рапортами.

У второк в ночі забили ми одного і се була наша вечера. Заспокоїти спрагу — їли ми сніг. Спати не могли ми; журилися, і бачили слабу надію вийти живими з тих снігових безвістий. Наша одіж була мокра, покрита снігом і ледом. Огонь, який розложили ми, був великий, одначе були так зимно, що коли було обернути лице до огню, хребет замерзав. При осушуванню ніг, майже попалили ми чоботи. В середу рано пустилися в дальшу дорогу через ліси, та не могли іти більше як дві години одним тягом, почім спочивали, клали огонь і в той спосіб відживлювали свої сили. Ліси були так густі, що в однім дни немогли ми зробити більше як півтора милі дороги. Так мучились ми аж до пятниці рана. В пятницю рано добилися до річки, покритої ледом, і тут, на наше превелике щасте і втіху, побачили сліди санок і сліди чоловіка. Ідучи сими слідами, вкінци коло полудня, побачили ми чоловіка, яких дві милі від нас на озері. Кричучи за ним і біжучи яких трийцять минут за ним, вкінци догонили ми його. Се був Індіянець, заставник лапок, котрий не розумів ані по анґлійськи ані по французьки. Вкінци всякими способами дали ми йому зрозуміти, як голодні і хорі ми були і він запровадив нас до сего місця, де ми тепер є до Муз фекторі. Ми знаходимося тепер 200 миль до найблившої зелізничої стації, що візьме нам около 10 днів дороги, замерзлою рікою і снігами добитись до міста і стації. Свій марш зачнемо в середу, а в Ню Йорку можна сподіватись нас около 10 січня.

З дальших вістий, які доходять про сих трох Робінсонів Крузо, виходить, що вони вже є в дорозі назад до цивілізованого світа, та добиваються або до Матіс, Онт., або до Кокрейн, Онт., де від кількох днів чекає на них поїзд, який привезе їх до Монтреал або до Отави, а відтам до Ню Йорку. Подорож з Муз фекторі до стації зелізничої, відбувають санками, які тягнуть пси.

Як посилаєте на яку газету передплату на рік згори, то Ви не знаєте, чи вона буде виходити ще цілий рік, але про „Свободу" знаєте, що буде виходити і рік і десять і двайцять і більше, отже не маєте чого надумуватись, чи післати згори цілорічну передплату чи ні. Пішліть зараз, а тим зробите добре і собі і газеті і справі загальній.

Каже, що середня Европа тужить за монархізмом.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 8. січня. — Доктор Алонзо Д. Тейлор, який був в Европі по справам стейтового дератамену і военно-торговельної ради від 1916 року до 1920, підчас промови в клюбі заявив, що мешканці середної Европи мають або дуже мало або жадної віри, в демократичну форму правління і хотять перейти назад до монархізму, про яку вони лишень знають поза демократію. Мешканці середної Европи, сказав, він дальше, є склонні робити закиди теперішній формі правління за всі невдачі та тяжкі часи, які переживають під сю пору. Угорщина може скоро повернути до монархістичної форми правління і монархістичний дух там скоро зростає. Як що ми будемо на се лишень дивитися, і не запобіжимо сьому, ніхто не в силі вгадати, як далеко вони зайдуть. Греція представляє найліпше настрій, що кружить в умах Европейців.

Замордував одного свого приятеля за $4.70, а другого за $75.00.

НЮАРК, Н. ДЖ., 8. січня. — Віліям Г. Морчавс, котрий більше як половину свого життя пересидів в арештах, признався вчера, що на новий рік забив свого найліпшого приятеля, якого тепер мав, за 4 доляри і 70 центів, а девять років тому назад найліпшого свого приятеля, якого тоді мав, за $75.00.

Морчавс, котрому тепер 57 літ, як що не сидів в арешті, мешкав звичайно по фрейтових вагонах. Лікарі, котрі його оглядали, заключають, що він є неповного розуму. Признання до подвійного убийства наступило наслідком арештовання його тутешною поліцією за замордованнє нічного сторожа при „Юнайтед Фор Ковтінґ Ко." в Нюарку. Тіло убитого знайдено на місци його заняття, а слідство, переведене його родиною, виказало, що Морчавс був одинокий межи його приятелями, котрий мав доступ до фабрики, де убитий працював як нічний сторож. На сій підставі арештовано Морчавса, а він в недовзі признався до вини. При зізнанних Морчавс заявив, що пійшов відвідати приятеля, і по цілo-годинній розмові з ним пійшли оглядати фабрику. Убитий ішов передом, а Морчавс пару кроків позаду нього. Пустивши так пару кроків Камбеля вперед себе, Морчавс вдарив його по голові кулаком, а коли Кембель упав, добив його, копаючи в голову і живіт. Відтак забрав його калитку. В ній було 4 доляри і 70 центів.

По сім признався Морчавс і до другого убийства. Було се десять літ тому. Морчавс тоді зійшовся підчас місії „Добровольців Америки" з одним Букалов; довідавшись від него, що він має фарму в Белвіл, Н. Дж., просив його дати йому роботу на ній, на що Букалов і згодився. Морчавс працював там два дні, а знудившися, казав Букалови заплатити собі за сі два дни шість долярів. Букалов витягнув мошонку з грішми і виплатив йому. Скоро однак Морчавс побачив, що в калитці є ще більше гроший, він вдарив Букалова в голову топорищем сокири і від тяжко раненого забрав калитку, в котрій найшов 75 долярів. Букалов наслідком сього удару впав в помішанне розуму, а в три місяці потім закінчив життє в домі божевільних.

Росія й Україна підписали военний договір.

СТОКГОЛЬМ, 8. січня. — Дня 28. грудня в Москві підписано военну і економічну конвенцію межи російською та українською Совітськими Республіками. Так доносять депеші з Гелсінґфорс, у Фінляндії.

Конвенція рішила, що обі держави мають мати спільних комісарів для народньої оборони, заграничних справ, торговлі, фінанс, праці і комунікації.

Арештованнє священика.

ПАСАЙК, Н. ДЖ., 8. січня. — Днесь заарештовано тут Корнелія Дансель, пароха „Першої Нідерляндської Реформаторської Церкви". Історія цеї справи така. У Данселя служила свого часу дівчина Тріна Ганенберґ, в котрій Дансель з часом залюбився. Жінка Даниля, побачивши се, віддалила дівчину зі служби. Та любовні зносини цим не покінчилися, а продовжалися дальше, так як залюблені мали богато нагоди до стрічі, бо панна Тріна співала в церковнім хорі. Дня 12. падолиста м. р. Дансель і панна Тріна виїхали з Пасайк і поїхали в безвісти. Дня 8. грудня м. р. скінчили свою поїздку та вернулися, кожде до своєї хати: Дансель до жінки і дітий, панна Тріна до своїх родичів. Зложилося, що як раз в тімсамім дни парохіяни Даниля мали збори і радили, що робити зі своїм парохом. Коли Денсель довідався, що його парохіяни відбувають збори, пробував увійти до ґалі і просити прощення, але парохіяни не впустили його і ухвалили відправити його з парохії. В короткім часі опісля ухвалили вони вичеркнути з членів парохії панну Тріну і її родичів.

Се дало справі новий зворот. Панна Тріна Ганенберґ з її родичами заскаржила Данселя за образу чести і за 10.000 долярів відшкодовання, а федеральний прокуратор видав варант на арештованнє Данселя за переступленнє закона, котрий забороняє брати дівчину з одного стейту до другого в неморальних цілях. В своїй скарзі о відшкодованнє, панна Тріна Ганенберґ заявляє, що вона вірила Денсельови, як своему священикови, залюбилася в нім, нумала що він її в правді також любить; коли обоє переїхали 12. падолиста м. р. до Бофало, звідси до Нiягара Фолс, а відтак до Ню Йорку, Дансель змінив свої чувства: він зняв з її палця перстень і казав вертати домів.

ЗА ФЕДЕРАЦІЮ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ

Праська радикальна часопись „Венков" доносить, що представники Українців ведуть переговори з Чехами в справі федерації Східної Галичини з Чехословаччиною.

ПОЛАГОДЖЕННЄ УКРАЇНСЬКОГО ЗАЖАЛЕННЯ ДО ВАРШАВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА.

(З львівського дневника „Вперед").

Управитель староства в Богородчанах, Курись, зняв при помочі жандармерії бляшаний дах з будинку „Просвіти" в Богородчанах та покрив ним будинок повітової ради. Тому що будинок „Просвіти" в Богородчанах без даху почав нищитися та розпадатися, вніс головний виділ т-ва „Просвіти" у Львові, як властник цего будинку, зажаленнє до ґенерального делеґата Галецкого, а коли це осталося без відповіди, друге зажаленнє до варшавського міністерства внутрішних справ з належним представленнєм вчинку управителя богородчанського старости Курися.

У відповідь на це львівська дирекція поліції покарала в пятницю, 10. грудня с. р., на підставі „приґельпатенту" гривною по 140 марок голову головного виділу т-ра „Просвіта" радника Кивелюка і секретаря д-ра Брика „за острий тон жалоби до варшавського міністерства".

Сама справа зняття даху з „Просвіти" чекає ще поки-що мериторичного полагодження, а будинок непокритий розлітається.

АРЕШТОВАНІ ХОЛМЩАНИ У ЛЬВОВІ.

Львів, дня 8. грудня, 1920.

На днях привезено до Львова з Холмщини сих арештованих: Фалій Ткачик, Павло Молот, Петро Світуха, Максим Бохонко. Їх уміщено у вязниці при улиці Баторія.

Вже й наші галицькі тюрми починають заповнюватися і нашими братами з Холмщини.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЮ ГАЗЕТУ І ДБАЙТЕ ПРО ЇЇ РОЗВИТОК!

Цілорічна передплата для передплатників дневника „Свободи" в Злучених Державах виносить 7 долярів, а цілорічна передплата для Канади 10 долярів.

Кождий, хто пришле згори цілорічну передплату, крім того, що мати-ме заплачену передплату за повних 12 місяців, дістане даром яко премію книжок на ціну 2 доляри (після його власного вибору з цінника, оголошеного в „Свободі", гл. нинїшне число сторона 4-та).

Тож, не гайте часу, а мерщій приєднуйте нових передплатників „Свободи" і самі присилайте передплату та користайте з премій, поки пора!

Памятайте, що „Свобода" се Ваша газета, і що як дбаєте про її поступ і розвиток, то дбаєте для себе самих, а не для кого іншого!

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, КОТРІ ЗАМОВЛЯЮТЬ „СВОБОДУ".

Отсим повідомляємо шан. Читачів нашої часописи, що премію за пренумерованнє „Свободи" будемо давати лише до кінця біжучого місяця (січня). Хто надішле передплату, а не вибере собі рівночасно відповідної премії, сей з тої премії резиґнує і ми не будемо вести з ним ніякої переписки. На премію ми даємо лише ті книжки і ноти, які оголошуємо в деяких числах „Свободи". Календарів на премію не дається.

Адміністрація „Свободи".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid.		Почтою, оплачено.	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не банкнотами. При вимині числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДВІ МІРИ.

Тиждень тому Найвисший Суд Злучених Держав видав засуд проти юнії „Межинародного Товариства Машиністів", в котрій признав за безправне поступованне, коли юнія старається довести до бойкоту товарів, проти виробу котрих ведеться страйк. Правда, в даній справі, суд не засудив ані юнії ані її членів на заплаченне відшкодовання компанії за той бойкот, але рівночасно зазначив, що не засуджує лише тому, що компанія в позві сього виразно не домагалася. З сього виходить ясно, що коли ся компанія зажадає в другім позві такого відшкодовання, то Суд готов її признати. Навіть колиб Дюплекс Прінтінґ Прес Ко. не внесла другого позву, то від сього робітникам не стає лекше від сего рішення Найвисшого Суду; на будуче, коли предприємці докажуть юнії або її членам, що вони старалися викликати бойкот на їх товари, суд буде міг засудити і юнію і її винуватих членів на заплаченне відшкодовання, котре своєю висотою може вбити робітничу організацію та звести на нужду діяльних членів юнії.

Немовби на те, щоби можна порівнати відношенне американської суспільности та законів до предприємців а робітників, сталася ось така подія:

В Ню Йорку велося довге урядове слідство над будівляним промислом, і підчас нього, кілька тижнів тому, Юджін Дж. Ґрейс, президент величезного сталевого предприємства, „Ді Бетлеем Стіл Корпорейшен", признав, що сталеві компанії не хотіли продавати сталь на будинки, при ставленню котрих працювали юнійні робітники.

Отже властителі сталевої компанії робили якраз те, що робітники Дюплекс Компані: Робітники старалися довести до бойкоту товарів, вироблених предприємцями, що не признавали юнії, а сталеві предприємці бойкотували предприємців, котрі признали юнію.

Ріжниця лише та, що робітникам уже суд заборонив бойкот і загрозив засудом на відшкодованне, а сталеві предприємці роблять далі, що робили, а власти не мішаються.

МОСКОВСЬКІ СОВЄТИ ТА УКРАЇНА.

Лист російського большевика Г. Лапчинського, поміщений в харківськім большевицькім „Червонім Прапорі", стверджує отсі факти:

1) Аж до часу Першого Всеукраїнського Зїзду Рад (себто до самого кінця 1917-ого року), большевицька партія на Україні складалася виключно з московських та помосковщених робітників та через те ставилася ворожо до стремління українських та жидівських робітників до національного визволення, то є до висвободження Українців та Жидів зпід національного гнету Москалів. Московські робітники, мимо свого широко розголошуваного інтернаціоналізму, осталися дальше національними поневолителями Українців і Жидів. Змагання тих народів до свобідного життя Московські большевики, звичаєм московських націоналістів, уважали за шовінізм.

2) Аж при кінці 1917-ого року побачили московські большевики, що населенне України горячо перенято думкою самостійного життя в державі, независимій від Росії. Приходилося або боротися проти сеї думки серед українського народа або признати її за основу політики. Московські большевики рішилися не робити щиро ні одного ні другого; вони рішилися заграти комедію: нібито признати самостійність України, щоби здурити український народ, а пізнійше звести сю самостійність на нівець, себто повторити те, що російські царі робили з Україною від часів Хмельницького.

3) Коли ся політика пошкодила не кому инчому, але якраз самим большевикам, та мало не привела до упадку совєтського режіму в самій Московщині, тоді почало серед большевиків на Україні рости переконанне, що так інтерес України, як інтерес большевизму вимагає, щоби Україна стала самостійною державою в повнім розумінню того слова, обнимаючою всю українську національну територію. З часом ся думка стала думкою більшости в большевицькій партії на Україні; до неї пристали не лише Українці, але навіть Великороси, котрі отряслися з московського шовінізму.

4) Московські большевики, стоячі при власти в осередку, в Москві, хоч декламують про братерство народів і признають Україну самостійною, де їм сего треба, однак проти своїх партійних товаришів, котрі стоять за те, щоби покінчити комедію і завести дійсно независиму Україну, виступають з безпощадними переслідуванками: провідників руху висилають з України, забороняючи їм вертати назад, ґазети замикають, одним словом, лишають більшість большевицької партії на Україні без можности сказати свою думку.

Отсі факти виняті з письма Г. Лапчинського, можна уважати за ствердженні понад сумнів, так як їх потвердили кроміь нього В. Винниченко та члени заграничної комуністичної гру-

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ І СПРАВА РІДНОГО КРАЮ.

(Надіслана стаття).

Як стоїть наша справа у світі?

Ріжні події з остатних неділь вказують, що наша українська справа знов зачинає виринати на поверхню міжнародного життя.

Ви читали певно в деяких американсько-українських часописях голоси з англійської преси, котра пише в обороні галицької України перед Поляками або знов каже, що Анґлія завелась на Польщі і тому очі Анґлії звертаються тепер на Україну. Погром Вранґля ще більше мусів переконати держави Антанти, що вона помилилась, коли попирала на Україні не українську демократичну власть Укр. Нар. Республіки, але реакційно-російські авантури Денікіна та Вранґля. Замітні також недавні заяви американського державного секретаря Кольбі, що нова Росія не може бути централістична, але федераційна, наче Злучені Держави. При тім Кольбі згадав Україну як одну з будучих держав в тій федерації. В тій деклярації **Кольбі згадав і Галичину,** заявляючи, що Поляки напали на Вільно так само безправно, як тому рік на Галичину. Він заявив, що **Поляки будуть бусіти зречися тих непольських земель,** які забрали, бо Польща прирекла в договорі з Антантою в Версайлю, що спірну межу Польщі означить Антанта. **А сею межею** — сказав Колбі — **є лінія Курзона-Полка.** Вкінци дня 10. серпня с. р. в Спа, Антанта примусила Польщу підписати з нею умову, якою Польща зрікається східної Галичини та заявляє, що опорожнить сей край на жаданнє Антанти.

Чи можна рахувати на большевиків?

Вправді Українці завелись уже гірко на Антанті, котра видала Галичину Польщі (на час!), Бесарабію і Буковину Румунії а Велику Україну російським реакціонерам Денікінови і Вранґлеви. З другого боку одначе **є тяжкою помилкою рахувати на ратунок з боку большевицької Росії.** Гіркий досвід Винниченка, продажа большевиками українських земель (Східної Галичини, Холмщини, Підляша, Волині) Полякам в Ризі та вся московсько-централістична політика большевиків на Вкраїні (і в Галичині в часі їх короткого побуту там) — все те разом доказує що **російсько-жидівські большевики такі самі україножери як Денікін і Вранґель.**

Реальна, здорова та дозріла політика мусить брати річи такими, якими вони є, а не дуритись милими для серця фантазіями. Богатьом з нас мило було подумати, що большевики набють і проженуть Ляхів з українських земель та злучать всі українські землі в одну радянську Україну. Але се показалось фантазією та самообманом. Большевики ані не мають того на думці, ані не мають до того сили. Зрештою вічні повстання селян на Україні проти большевиків є доказом, що селянські маси на Вкраїні хочуть чогось иншого, ніж російсько-жидівська большевія. Вкінци є ріжні признаки (голод, повстання в глибині Росії, незгода в самій Москві і т. д.) котрі показують, що большевицьке правліннє в самій Москві хилиться до упадку. Лучитись з ним тепер, як воно захитане, було би великою похибкою.

Чи рахувати на селянські повстання?

Виходило би отже, що треба би не оглядатись на нічию поміч, а числити лише на повстання українських селян. Сі повстання мають велике значінне та доказують, що наш нарід живе і чогось хоче. Але знов **буде помилкою думати, що самі тільки повстання селян поставлять на ноги українську державу** та визволять всі українські землі від ворогів. Наші вороги поки-що сильнійші від тих повстань і здавлюють їх (Поляки на Гуцульщині і Підгірю, московські большевики на Вкраїні).

Виходить, що **таки треба оглянутись за якоюсь помочию, за союзником.** Петлюра шукав такої помочи у Ляхів і зрікався за то в користь Польщі Галичини, Холмщини, Підляша і західної Волині. Очевидна річ що **се була груба помилка,** бо з гори можна було знати, що український нарід не згодиться на те, а знов-же Ляхи обдурять Петлюру. Так і сталось! Значить: Польща не може бути ніяк нашим союзником — хочби задля її претенсій до Галичини, Холмщини, і т. д.

З чим мусимо числитись?

В політиці треба рахуватись з тим, хто має силу. Показуєсь сегодня, що **Антанта таки має більшу силу як большевики.** Большевизм не поширився в Европі, а навіть прихильники його в Европі зачинають вирікатись його. В самій Росії він близький упадку. Натомість Антанта таки стоїть і закладає Лігу Народів в Женеві. Таксамо сильно держиться Америка, а новий президент хоче зачати нову політику і поправити похибки Вільсона. Як хочемо робити реальну політику, а не лише жити мріями, то **мусимо — хоч не хоч — числитись з тими державами, що рішають в міжнародній політиці — то є таки з Аліянтами,** в першій лінії з Америкою і з Анґлією.

Політика полягає не лише на тім, щоби поставити собі якусь ціль, але ще більше на сім, щоби **знайти дороги, якими до сеї цїли можна дійти.** Інакше кажучи: в політиці головна річ вміти застосуватись до обставин, щоби навіть в найгірших обставинах вміти видобути якусь користь для своєї ідеї.

Два українські питання.

Наша верховна національна ідея є: **соборна і независима Україна.** Але реальне життє показує, що Україна має **дві головні части:** в одній запанували Ляхи, в другій Москалі; одна була до кінця 1918 р. під Австрією, друга до 1917 р. під Росією; одна мала через 70 літ конституцію, друга тільки від 1907 року якусь ніби-конституцію; одна є зовсім свідома, друга мало-що свідома; в одній ввесь нарід готов вмерти за свою державу, в другій лише меншість розуміє, що то держава; одна мала свою окрему упорядковану державу і свою карну, свідому армію з 150.000 людий, доки не зломила її Польща армією Галера; друга мала армію, яка ще скорше розбіглась ніж зібралась, та не мала на стілько свідомих сил, щоби завести упорядковану адміністрацію; перша—хоч невелика—помагала другій, значно більшій аж під Києвом і Одесою, а та друга не то що не вміла першій помочи, але ще й зреклася її в користь Польщі. Значить: **Галичина вміла збудувати свою державу і армію і рівночасно розуміла всеукраїнський інтерес** — а Велика Україна не потрафила того не розуміла сего як слід.

Вкінци треба тямити, що і рішаючі держави Антанти все роблять ріжницю між тими обома частями України. Річ лежить именно в тім, що Аліянти трактують Галичину (і Буковину) **як часть бувшої Австрії, а Велику Україну як часть бувшої Росії.**

Питанне Великої України.

Щодо Росії, то Аліянти мають умову (найперше ще з царським правительством, а потім з правительством князя Львова і правительством Керенського) що Росія є їх союзник. Тому Аліянти кажуть, що Росія має бути назад відбудована — хочби як Злучені Держави східної Европи (так каже Колбі). **Длятого Аліянти вперто не хочуть признати самостійної України,** отже і Петлюри. Натомість заявляли вони готовість признати українську державу у **федерації** з Росією (то саме казав Кольбі). Розуміється, що ми, американські Українці, не можемо вдаватись в такі торги, бо ми з Америки не годні осудити, чи Украіна так сильна, що може здобути повну незалежність, чи може ні. **Се питанне мусимо лишити нашим браттям на Великій Україні,** а самі мусимо жадати голосно від Аліянтів **признання Укр. Нар. Республіки.** Чи та Українська Республіка буде цілком самостійна, чи в федерації з Росією, се покажесь в будуччині — відповідно до сил України. Але що в Україні (і Росії) тепер завірюха, тому та справа не скоро буде рішена. Одначе чим голоснійше будемо жадати признання Української Народної Республіки — тим ліпшу через те дамо поміч нашим браттям на Великій Україні в їх борбі за українську державу.

Галицьке питанне.

Інше питанне є Галичина. Аліянти вважають її за часть бувшої Австрії і дали її **тимчасом** під управу Польщі та кождої хвилі можуть її відобрати. Польщі визначує Антанта — як сказав Колбі — лінію Курзона-Полка. Ся лінія біжить так, що Цішанів, Перемишль, Добромиль, Сянік, Ліско, Хирів лишаються при Польщі — а Рава руська, Яворів, Мостиська, Рудки, Самбір, Старий Самбір, Турка, Сянки припадуть Українцям. Та лінія з одного боку корисна нам — бо каже, що Польща далі на схід не буде сягати; з другого боку вона некорисна, бо ми втратили би через неї пів міліона Українців з повітів Цішанів, Ярослав, Перемишль, Добромиль, Ліско, Сянік і Лемківщину. Але **з сеї лінії видко, що Аліянти (Анґлія і Америка) не хочуть згодитись, аби Галичина прийшла під Польщу на все.**

Щож вони хочуть зробити з Галичиною? — Сего вони ясно доси не сказали, але сего можна доміркуватись. Анґлія і Америка мабуть чекають, аж східна Европа успокоїться і аж большевизм в Росії впаде. Аж тоді прилучать вони нас як окремий стейт до східно-европейської федерації, де буде й Україна. Анґлія і Америка можуть на се чекати, бо їх се не болить. **Але Галичина не може чекати, бо Ляхи її мордують.** Щож має супроти того робити Галичина? Яка є галицька політика?

Чого жадає Галичина?

Галичина жадає супроти сего однодушно, щоби Антанта вирвала її з рук Польщі та привернула назад до життя Західно Українську Народну Республіку під проводом Нац. Ради і президента її д-ра Петрушевича. Се видко з заяв усеї галицької преси у Львові, Перемишли та Відни. Одні лише соціялісти-Петлюрівці з „Впереду" і „Боротьби" зразу тягли за Петлюрою, а потім (як Петлюра віддав Галичину Ляхам), за большевиками. Куда вони тепер потягнуть, як розчарувались на большевиках, не знати. На них показуєсь, куда веде необдумана політика молодечих фантастів та згоряча купаних або амбітних одиниць, котрі думають, що то так легко ідею перевести в життє, як подумати її. Але ся ґрупа не має такої сили в Галичині, бо нарід не може похваляти політики, що скаче з одного боку в другий, наче той заяць з межі на межу. **Нарід хоче мати ясну одну ціль і ясну дорогу до неї — та хоче, щоби та ціль і дорога були реальні** (можливі до здійснення), а не фантастичні забави недокінчених студентів. Галицький нарід бачить з своєї практики за ті два роки, що рахунки на Велику Україну, Петлюру, Винниченка чи большевію не доведуть Галичини до визволу з ляцьких лабет.

Галичина а Велика Україна.

Галичане віддані щиро ідеї вольної України, але вони люблять рівно горячо свою Галичину і хочуть виратувати її з неволі. Галичане се найбільше свідома і найбільше дозріла часть українського народу. Вони бачать, що **на разі** є дуже великі перешкоди, щоби збудувати зараз соборну Україну. Велика Україна є в стані анархії і борби всіх проти всіх. **Так буде ще довго.** Така анархічна, зруйнована Україна не визволить Галичини. Перше мусілаби вона сама себе визволити і впорядкувати. А се не станесь так скоро. Зрештою — не знати, що там ще буде. Тепер большевики набили Вранґля та потовкли Петлюру і Павленка, але є ще Махно і инші повстанці. Денікін був три рази паном на Вкраїні, Вранґель два рази, большевики щось пять разів, Петлюра таксамо. Там ще ріжно буде. Галичина не може ждати, аж Велика Україна стане справді державою, бо Ляхи нищать наш нарід безпощадно і тому він мусить ратуватись сам, як Велика Україна безсильна. Зрештою і Україна (Петлюра) і большевики зреклися Галичини — одні і другі, щоби прихилити собі Ляхів. Вкінци Антанта не хоче признати великої України.

Тому Галичане рішились ратуватись самі. Вони рахують, що в той спосіб лекше добються визволу Галичини з ляцьких лабет, а потім вже зможуть помогти і Великій України. Галичане рахують так: Анґлія і Америка пригадують враз-враз Ляхам лінію Курзона-Полка, але й не хочуть прилучити Галичини тепер до російсько-українського хаосу (неладу). Треба отже пійти практичною дорогою: жадаймо уступлення Польщі з Галичини, жадаймо тимчасом привернення до життя Західної Укр. Республіки з Нац. Радою на чолі; в той спосіб визволимо на разі бодай Галичину, утворім на разі бодай зах. укр. державу, упорядкуймо її, зорґанізуймо в ній українську армію—а потім вже, як самі укріпимось, подумаємо і про Велику Україну.

Дві українські держави.

Ми, американські Українці, нераз думали, що то зле, що було дві українські республіки — Західна і Придніпрянська. Але показуєсь тепер, що то не було зле. Бо **хто би тепер ратував Галичину, коли і Петлюра і большевики зреклися її, — якби не Зах. Укр. Правительство Нац. Ради з д-ром Евгеном Петрушевичем на чолі?!** Виходить тепер, що то є добре, що є окреме правительство і окремий президент Зах. Укр. Республіки (Галичини), бо є кому впоминатись за волю галицького народу. Осьтак, як Петлюра зрікся Галичини, то Петрушевич зараз запротестував перед цілим світом проти того і заявив, що **ніхто не має права говорити іменем галицького народу, лише сам той нарід устами вибраної ним Нац. Ради.** Як тепер знов большевики в Ризі подарували Галичину Ляхам, президент Петрушевич знов заложив перед світом протест і знов заявив, що лише Нац. Рада має право заявлятись за Галичину. Чуємо дальше, що президент Петрушевич був в Празі, Парижи, Лондоні і Женеві, стараючись там, щоби Галичину визволено з рук Ляхів і привернено її державне право. Вкінци президент Петрушевич має ще в Чехах дві бриґаді української галицької армії, яких він стереже як ока в голові, аби мати на всякий випадок якусь армію на початок. Виходить, що **президент Петрушевич від початку до остатка стоїть твердо як скала при ідеї визволення Галичини.** Але він рівночасно і всеукраїнський патріот. Як мав ще армію на Поділю, дав її на поміч Петлюрі, щоби здобути Київ і Одесу. Недавно знов в відозві до нашої армії в Чехах **през. Петрушевич заявив, що через визволенне Галичини веде дорога до збудованя соборної України.** І се є вірна думка! Бо Галичина — се мозок України.

Висновки.

Зі всего, що сказане, ясно, яка повинна бути наша політика: **1) В загально-українській справі** ми мусимо жадати признання Укр. Нар. Республіки — **2) в галицькій справі** окремо мусимо домагатись усунення польського правління з Галичини та привернення назад Зах. Укр. Республіки.

Обі справи мусимо трактувати окремо — а то так для загально українського добра, як для добра Галичини. Бо як злучимо і змішаєм обі справи до купи в одну лише справу загально-української держави, то 1) Жадаємо сим робом того, чого Антанта ніяким чином не хоче зробити і не зробить, а не наша сила примусити її; 2) мішаємо галицьку, дозрілу справу до купи з дуже непевною ще справою Великої України, а через те ослаблюємо і опізняємо справу визволу Галичини; 3) наражаєм нашу галицьку справу на то, що Аліянти, не хотячи нас прилучати до східноевропейського хаосу, можуть часом рішитись дати її на віки Польщі; 4) вкінци так важну справу, як справу Галичини, затемнюємо і закриваємо загально-українством, коли ми якраз повинні робити про Галичину як найбільший крик!

З тих причин мусимо справу Галичину трактувати окремо.

ПОМАГАЙМО РІДНОМУ КРАЄВИ!

ПРИНЯТТЄ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В ЖЕНЕВІ

Женева, дня 12. грудня, 1920.

Предсідатель Ліґи Народів **Павло Гіманс приняв на авдієнції східно-галицьку делеґацію, зложену з Петрушевича, Костя Левицького, Витвицького, Брайтера і Попа.** Ся делеґація поставила до Ліґи Народів домаганне **признання населенню Східної Галичини права на самоозначенне; запротестувала проти польської адміністрації і предложила документи, в яких обвинувачується польську адміністрацію за її поступовання з населенням Східної Галичини.**

Предсідатель Ліґи Народів приняв до відома заяву східно-галицької делеґації і заявив, що запізнає членів Ліґи Народів з предложеними йому документами.

Польські делеґати на женевську конференцію запротестували проти тону нього документу, а надто оголосили в швайцарській пресі комунікат, в якому заперечують (!) піднесені проти польської адміністрації закиди і запевнюють, що українському населенню у Східній Галичині поводиться як найліпше (!). Замітним в сьому комунікаті польської делеґації є, що в ньому Східну Галичину називається таки Східною Галичиною, а не „сходня малопольська" і нема в ньому виразно сказано, що Польща не годиться на самоозначенне для Східної Галичини.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАРОДІВ.

Справа самостійности України і Східної Галичини.

Чеська ґазета „Трібуна" (виходить в Празі) доносить з Женеви:

По предложенню бажань велико-української і східно-галицької делеґації щодо безусловної самостійности України і Східної Галичини, виринули між делеґатами Ліґи Народів два напрями. **Більшість делеґатів (70%) заняла рішуче становище про скоре вирішенне справи України і Східної Галичини та взагалі всіх окраїнних держав б. російської держави.** Проти сеї тенденції виступала Франція, яка не хоче допустити, щоби проблєм Росії і Німеччини був тепер вирішений і відкладає ту справу аж до будучого засідання женевської конференції.

Ідея одної, неділимої Росії впала цілковито в Лізі. Женевські делеґати з початку пропонували, щоби Україна і всі окраїнні держави заключили з Росією компромісову федерацію або конфедерацію. Делеґати сих земель відкинули сей плян і рішучо обстоювали за незалежностю своїх земель. **Комісія, що займається справами Сходу, приняла всі пропозиції української делеґації.** Не є одначе відоме, чи українська справа і справа всіх окраїнних держав Росії буде порішена ще тепер, перед закінченнєм сеї конференції, чи аж на другій конференції.

В компетентних кругах Ліґи Народів кажуть, що незалежність України буде фактично проголошена Ліґою Народів, під протекторатом одної з европейських держав.

Справа незалежности Східної Галичини буде вирішена на користь галицьких Українців. Східна Галичина має бути під охороною одної зі сконсолідованих европейських держав, що безпосередно з нею межує.

Переговори Українців з чеськими і польськими делеґатами.

Українці домагаються незалежности Східної Галичини, а рівночасно переговорюють з заступниками чеської республіки в справі федерації. Польські делеґати переговорюють знову з делеґацією великої України (Шульгином) і іменем варшавського уряду обіцюють українському урядови визначну поміч, коли уряд Петрушевича зрезиґнує зі Східної Галичини.

Польські голоси.

Львівськ апольська ґазета „Ржечпосполіта" в кореспонденції з Відня подає, що якийсь близше неназваний коаліційний дипльомат мав заявити, що коаліційні держави були би склонні прилучити Закарпатську Україну до Мадярщини, щоби в сей спосіб створити спільну границю між Польщею і Мадярщиною. Ся відомість мала викликати переполох у Празі.

Знову варшавська ґазета „Курер Поранни" доносить з Женеви, що можна надіятись в Лізі Народів атаків на Польщу в справі Східної Галичини і що Ліґа Народів задумує інтервеніювати в сій справі.

З УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Дзвін Свободи.

Дня 2. грудня мало бути в **Ужгороді** велике народне свято. Того дня мав бути переданий тамошній управі **дар американських Українців, Дзвін Свободи,** як символ увільнення української землі і українського народу і два портрети **Масарика і Юрія Жатковича,** першого ґубернатора.

Пошести.

В останніх тижнях вибухли і ширяться **епідемічні хороби,** а головно пятнистий і черевний тиф і червінка.

Просвіта і ґазети.

Вийшов перший підручник географії угорської України накладом „Унія" в Ужгороді. Написав її **Михайло Ґріґашій,** директор виділової школи в Ужгороді. Се один з викладів з циклю відчитів, які уладжено про угорську Україну.

На Угорській Україні виходять такі часописи:

1) „Народ", орґан соціялдемократів.

2) „Правда", орґан міжнародньої соціялістичної партії (большевицька).

3) „Наука", популярний тижневик, під редакцією **о. А. Волошина.**

4) „Руська Нива", тижневик, орґан хліборобів, виходить під редакцією **д-ра Ю. Бращайка.**

5) „Село", орґан „руської республіканської партії".

6) „Господар", кооперативна часопись.

7) „Русская Земля", орґан русофілів.

Голоси ґазет.

Характеристичне було становище сих орґанів в справі 28 жовтня, се є свята свободи і повстання чеської республіки. „Була біда за мадярського режіму, сьогодня біда є ще гірша" — пише „Русская Земля".

Інакше пише „Наука": Маємо свої ґімназії, свою торговельну академію, свої народні школи, свої учительські семинарі і інші культурні інституції. А під Мадярами не мали ми й народніх шкіл".

В тому дусі пише і орган хліборобської партії „Руська Нива", поміщуючи вступну статтю свого провідника **д-ра Юл. Бращайка.**

З вірою у будучину пише й соціялдемократичний „Народ".

Народня праця угорських Українців.

„Наука" підчеркує корисну для бідного народу виміну старих гроший на чеську валюту і поміщує статтю **д-ра Михайла Новаковського.** Він пише про зріст шкільництва і просвітний рух; про **чотири фінансові інституції, що за рік зібрали 16 мілїонів чеських корон основного капіталу;** про ріжні культурні інституції; а головно про „Народній Дім" в Ужгороді. В ньому має бути **народній музей, бібліотека, театр, централя сокільської орґанізації, народній університет, одним словом дім має бути центром українського життя. Жертви збирається на цілій угорській Україні, а обильну поміч обіцяли й американські Українці. В 1921 р. має бути положений угольний камінь під його будову. Будовою займається товариство „Просвіта".**

Цілий рух на угорській Україні ґрупується коло товариства „Просвіта" в Ужгороді. Досі заложило воно дві філії, одну в Березі, а другу в Ясіню. Крім сього є 10 читалень по селах. Товариство „Просвіта" почало також видавничий рух. Досі вийшли дві книжечки. Одна **В. Пачовського:** „Что то просвіта", а друга **Д. Лукача** (селянина з села Веречок): „Чорт на весіллю". Друкується **В. Пачовського:** „Історія Прикарпатської Руси".

Товариство заложило теж **музей** в Ужгороді, до якого збираються уже ріжні рукописі та друки.

Буджет Угорської України на 1921 р.

В буджеті чеської республіки на 1921 р. є окремо обраховані доходи й видатки державного буджету для Угорської України. **Доходи обчислені на 120, видатки на 240 мілїонів.** В доходах найбільші рубрики творять ліси й копальні соли. І так копальні соли в Волотвині обчислені на 16 мілїонів доходу річно; при інтензивній одначе господарці можуть дати і 500 мілїонів.

Границі угорської України провізоричні.

До ґубернатора Жатковича прийшли депутації сіл Коннада, Сіслоц, Ботфалю, Тарноц і Ордатма зі своїми війтами. Депутації заявили, що **вони не є Словаки, але помадярщені Українці і тому жадають, щоби в найкоротшій добі прилучено їх до Угорської України.** На се відповів ґубернатор, що **західні границі угорської України є тільки провізоричні і дефінітивно будуть вирішені щойно ухвалами чеського і українського сойму.** В найблизшій будучині буде спис людности, з тоді буде могти кождий Українець отверто голоситись до своєї народности, а спис людности мати-ме рішаючий вплив на границі.

ПОЛЬСЬКІ ГОЛОСИ ПРО СХІДНУ ГАЛИЧИНУ

Звернення делеґації **Української Національної Ради Галичини** до Ліґи Народів в Женеві в справах Східної Галичини викликало серед польських політичних кругів живу дискусію і ріжні інтерпретації. З журналістичного обовязку нотуємо сі самозрозуміло тенденційні голоси:

Авдієнція у президента Ліґи Народів.

Варшавська ґазета „Курієр Поранни" з дня 8. грудня 1920 доносить:

„Делеґація східно-галицьких Українців узискала авдієнцію у президента Ліґи Народів. Делеґація зложена з пп. **Петрушевича, Костя Левицького, Витвицького, Брайтера і Попе,** протестувала проти польської окупації і зложила документи, обтяжуючі Польщу. Президент Ради, **Гіманс, заявив,** що Ліґа Народів запізнається з документами, які йому предложено. **Українську делеґацію підпирає усильно чеський член Ліґи Народів, Бенеш.**

Між українськими документами находиться меморіял Українців з Пенсилванії (Північна Америка), **підписаний від імени 5000 Українців.**

Ґенеральний секретар Ліґи Народів (Джеймс Ерик Дромонд) закомінкує сей документ членам Ліґи Народів. Підписані заявляють, що не хочуть належати до автократичної польської республіки; домагаються негайної евакуації даних територій і ревізії рішень, принятих париською конференцією.

Протест польського делеґата.

Польський делеґат Анкенази (Жид) запротестував проти тону сього документу, який обиджує Польщу. Він звернув при сьому увагу, що принятте сього документу до актів Ліґи Народів приносить кривду високій повазі, яку повинні мати її публікації.

Як брешуть польські делеґати про справу східної Галичини в Женеві?

В швайцарській пресі оголосила дня 8. грудня 1920 польська делеґація слідуючий комунікат, як відповідь на ноту української делеґації до Ліґи Народів:

„Мимо того, що більшість даних, які містяться в ноті делеґації Східної Галичини, вимагає основних спростовань, належить передівсім ствердити злу волю, яка міститься в обвинуваченнях, піднесених в комунікаті Східної Галичини проти Польщі. Нота галицьких Українців домагається від Ліґи Народів примінення середників для ратовання від систематичного нищення їх Польщею. Комунікат польської делеґації стверджує, що українське населення не тільки не дізнає ніяких переслідувань, маючих на цілі його винищення, але противно, тішиться абсолютною рівностю(!) прав і свободою народньої політики. Численні українські школи (?), як початкові, так і середні, запевнюють молодіжі науку рідної мови. Постановлене вже є створення українського університету, відкриттє якого має незадовго наступити. Кооперативний український рух розвивається скоро й успішно, з[illegible] видатній помочі зі сторони польських адміністраційних властий. Чисельні урядовці української народности займають визначні становища в Галичині. Переведення земельної реформи, ухваленої польським сеймом дня 10. липня, запевнює селянам української народности тісамі привілеї, що й Полякам. У Львові виходить цілий ряд українських часописий(!), які з цілою свободою (!!!) висловлюють свою опінію. Деякі з видавництв пропаґують ідеї, яких не толерував би ніякий уряд в Европі.

„Тільки в деяких поодиноких випадках польські власти були змушені зробити конець аґітаційній діяльности кількох діячів, які змагали заколотити мирні відносини, пануючі між двома частинами населення. Сі діяльність загрожує безпеченству провінції, що находиться в обсягу воєнних ділань. Належить пригадати, що підчас большевицької інвазії на Польщу тисячі українських добровольців боролося в рядах польської армії. Також українське населення Східної Галичини складало у своїх декляраціях польському урядови вислови вдячности за освободження зпід большевицького ярма. Належить також навести факт, який остаточно опрокидує обвинувачення Українців щодо репресійної політики Польщі, що вже 1919 р. американські дипльоматичні представники(!) устаилили в свойому рапорті непродостойність обвинувачень зі сторони певних українських діячів. Сі одначе неоправдані обвинувачення повторено знову в комунікаті делеґації Східної Галичини.

Польський уряд журиться розвязанням з цілою безсторонностю національної справи у Східній Галичині. Успішний розвиток Східної Галичини запевнює добрі висліди зусиллям уряду, підпираним цілою публичною опінією в Польщі. Також більшість українського населення у Східній Галичині, мимо чужих інтриг і аґітації кількох невідповідальних діячів, заховала властиве політичне становище і спокійно глядить в будуччину".

Свідчився циган своїми дітьми.

У звязку з обговорюванням справи самоозначення для Східної Галичини перед форум Ліґи Народів в Женеві, польська преса з великим признанням відноситься до видаваної у Львові польської ґазетки в українській мові „Рідний Край".

Що говорить „Час"?

Консервативна краківська ґазета „Час" в статті „Що чувати з Женеви", пише:

„З Женеви доходять до нас недобрі вісти. Побіч литовської і білоруської справи зачинає вже виринати справа Східної Галичини. А вона є ще небезпечнійша від литовської справи. Українці вислали до Женеви своїх заступників, засипують Ліґу Народів меморіялами; **порушили американських Українців;** шукають союзників в Англії й у Франції; позискали поміч п. Бенеша, обіцюють знову Росіянам стисле братерство — словом приготовляються до рішучої кампанії. **Чекають нас певно з сеї сторони тяжкі і трудні пережиття.** А при тому в польській делеґації нема однодушности. Падеревський, який має особисті зносини (з заграничними політиками) і проф. Анкенази в богато справах не годяться зі собою, головно тому, що проф. Анкенази вислав заграницю віцепремієр Дашинський в цілях пропаґанди.

„Час" взиває при кінці польську делеґацію в Женеві до згоди: „бо в тому випадку є шкідливе: „Як ти беш мого Жида, то я буду бити твойого".

ЛЯХИ АРЕШТУЮТЬ СОЮЗНІ ВІЙСКА ПЕТЛЮРИ.

Дня 6. грудня, 1920, поліція придержала у Львові кількадесять старшин армії Петлюри. Їх відведено до табору на Ялівці. Як доносять, старшини й козаки армії Петлюри, положенне їх є дуже тяжке. Висші офіцири, особливо позафронтові, дають собі яку-таку раду, бо є матеріяльно забезпечені; натомісць нисші офіцири, а особливо козаки, терплять нужду. А в таборах, в яких є приміщені, переживають тяжкі довгі години о голоді й холоді, бо не мають доброго зимового одіння, яке забрано їм при розоруженню. Оттака то доля стрінула „союзні" війска армії Петлюри.

СПИС КНИЖОК НОВОРІЧНОЇ ПРЕМІЇ

ЯКІ ПРИЗНАЧУЄТЬ ВСІМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, КОТРІ ПРИШЛЮТЬ ПЕРЕДПЛАТИ НА ДНЕВНИК „СВОБОДУ".

З ПОНИЗШОГО СПИСУ НАЛЕЖИТЬ ВИБРАТИ КНИЖКИ НА СУМУ ОЗНАЧЕНУ У ВІДОЗВІ, ПОМІЩЕНІЙ НА 1-ІЙ СТОРОНІ СЕГО ЧИСЛА.

ОБРАЗИ І ПОРТРЕТИ:

Історичний Образ Українських Володарів та визначнійших мужів. Сей образ містить в собі 55 осіб і 22 важних иниих подій, викінчене артистичне, в 10 красках і золоті. Розмір 28x35 цалів. Всі династії представлені в хронольогічнім порядку: київська, галицька, волинська, литовська і Гетьманщина. — Ціна $1.00

Велики карти України, величини 21x34 цалі, в 10 красках, на тревалім папери. — Ціна ....50 цнт.

В'їзд Богдана Хмельницького до Київа, прекрасний образ, 28x22 цалів величини. Се славний малюнок українського артиста маляра п. Івасюка. — Ціна $1.00

Портрет Тараса Шевченка, один з найкрасщих з-малюнків українського артиста-маляра п. Красіцького, 28x22 цалів величини. — Ціна $1.00

Портрет Івана Франка, друкований на гарнім папери, величини 11x19 цалів. Ціна потрету з почтовою пересилкою ....50 цнт.

МУЗИЧНІ ТВОРИ:

Звуки України, нове розкішне видане, яке містить в собі 7 найкрасших творів музичних на фортепян, як слідує: 1) Ще не вмерла Україна; 2) Засвистали козаченьки; 3) Українська Думка; 4) Закувала та сива зозуля; 5) „Сонце низенько, вечір близенько"; 6) Українська Шумка; 7) Козак. — Ціна.........$1.50

Вже воскресла Україна, вибір 10-ти найкрасших українських народних пісень під нотами на соля в супроводом фортепяна. — Ціна........................$1.50

Варшавянка, мішаний хор. — Ціна...............30 цнт.

Била жінка мужика, мішаний хор. — Ціна ....20 цнт.

Де ти бродиш, моя доле, дует із опери „Вій" на тенор і баритон. — Ціна ....25 цнт.

За Тебе Україно, мужеський хор. — Ціна ......30 цнт.

За Тебе Україно, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.

Збірка українських народних пісень, на скрипку, мандоліну, корнет, саксофон, баритон, альто і тромбон. — Ціна $1.00

Звуки України на фортепян. Містить: 1) Дівча в сінях стояло. 2) Ой за гаєм зелененьким. Видання Укр. Музич. Союза. — Ціна ....35 цнт.

Згадка, мішаний хор. — Ціна ....25 цнт.

Жалобний марш, мужеський хор. — Ціна ....25 цнт.

Образ рожі, мішаний хор, сольо, сопран або тенор — Ціна ....40 цнт.

Побратався сокіл, мішаний хор. — Ціна.........30 цнт.

Реве та стогне, мішаний хор. — Ціна ....20 цнт.

Разом товариші в ногу, мужеський хор. — Ціна..25 цнт.

Сміло други не теряйте, мужеський хор. — Ціна ..30 цнт.

Сміло други не теряйте, мішаний хор. — Ціна ....30 цнт.

Шалійте, мішаний хор. — Ціна ....35 цнт.

Як умру, то поховайте, мужеський хор. — Ціна...20 цнт.

5 пісень за 5 центів. 1) Український народний гимн. 2) Американський гимн. 3) Боже великий єдиний. 4) Марш соколів. 5) Марш січовий.

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА.

Бондарівна. Драма в 4. діях з 5. відслонах.—Ціна 20 цт.

Власна хата. Прольоґ. Для виповнення програми при отвореню власних Народних Домів і читалень.—Ціна 10 цт.

Виховалець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна ....25 цнт.

Гей на Івана, гей на Купала, оперетка в одній дії, написав Петро Фелиців. — Ціна ....15 цнт.

Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії.— Ціна 15 цнт.

Зоря нового життя. Комедія в чотирох діях.—Ціна 30 цнт.

Гостина св. Николая, драматична граї для дітий. — Ціна ....10 цнт.

Капраль Тимко або Що нас губить? Народна мельодрама в 5-ох актах. І. Мидловського. — Ціна..........20 цнт.

Козацьке Сватання, історичний образ на 3 дії з року 1648. — Ціна ....25 цнт.

Кара за Гріх, сумний образ з життя американського народа, в 3-ох актах. — Ціна ....35 цнт.

Козацьке Сватання, на три дії. — Ціна ....25 цнт.

Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна ....15 цнт.

Не клени. Образ з життя народа в однім акті.—Ціна 10 цт.

Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка. — Ціна ....15 цт.

Ох! не люби двох! Оперета в 3-ох діях. — Ціна 25 цнт.

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. П. Старицького. (В перерібці Александрова. — Ціна ....30 ц.

Пан Штукаревич або оказія якої не бувало, Сільські сцени на 2. дії і 4 відслони зі співами. — Ціна....35 цнт.

Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, написав Роман Сурмач. — Ціна ....25 цнт.

Пекло в хаті. Образ з життя народа в одній дії.—Ціна 15 ц.

Соколики, комедія в 4-ох діях. — Ціна..............35 цнт.

Сатана в бочці. Комедія зі співами в 1. дії. Ціна 10 цнт.

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з життя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна ....20 цнт.

Свекруха. — Комедія в 3 діях ....25 цнт.

Сватане на Гончарівці, українська оперета на 3 дії. — Ціна ....35 цнт.

Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна ....10 цнт.

Ухраденє щастє. Драма з сільського життя в 5-ох діях. Написав Іван Франко. — Ціна ....25 цнт.

Хто винен, драма в трох діях. — Ціна..............15 цнт.

КНИЖКИ.

Американські трости. — Ковбоє. (Казка.) — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .. 15 цнт.

Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Вільний чоловік і инші оповідання. — Ціна .....40 цнт.

Вода в природі. — Умірковaний та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна ....35 цнт.

Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка в ілюстраціями. — Ціна ....25 цнт.

Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт.

Ґеновефа. — Ціна ....30 ц.

Гуцули і Гуцульщина. — Ціна ....25 цнт.

Дия. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна..............20 цнт.

Де любов там і Бог. — Ціна...........................15 цнт.

Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і життя в Америці. — Ціна ....15 цнт.

І. Жовнір. ІІ. Оферма. Новела з війскового життя. — Ціна ....10 ц.

Жінка і її значіне в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.

Знане життя. Написав др. С. Демидчук. — Ціна ...30 цнт.

Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зіле. Вевросітє. Павло. В суді. Чорт і Микитка. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна..........20 цнт.

За вольности України. — Ціна......................5 цнт.

Загальна етнографічна мапа східної Европи, кольорована, величина 12×13, з точними поясненими в англійській мові. — Ціна ....10 цнт.

Загальна фізична карта України і сумежні краї, величина 11×16, кольорована, в англійській мові. — Ціна 5 цнт.

Збірка повістей. — Ціна ....10 ц.

За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, Ціна ....35 цнт.

З життя первісного чоловіка, дуже поучаюча, ілюстрована книжка, в дуже приступній і зрозумілій формі подає спосіб життя первісних і сучасних дикунів.—Ціна 35 цнт.

З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповідання, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна..................30 цнт.

Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катеринка (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана Запорожським козакам. — Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти (ілюстрація). — Ціна ....20 цнт.

Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з паної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Коротка Історія Руси до зруйновання Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. Ціна 10 цт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида вмудрував. — Ціна 10 цнт.

Казки за Циганів. — Ціна ....10 цнт.

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко (23 ілюстрацій). — Ціна ....40 ц.

Людоїди і инші оповідання. — Ціна ....25 цнт.

І. Лист шинкаря до люцифера і відповідь. ІІ. Про алькоголь. — Ціна ....10 цнт.

І. Маска. ІІ. Краса. Дуже гарне оповідане.—Ціна 10 цнт.

Марта Борецка. Історичне оповідання. — Ціна 25 цнт.

Монольоги, ч. 1. — Ціна.................................20 цнт.

Монольоги, ч. 2. — Ціна ....20 цнт.

Монольоги ч. 3. — Ціна ....20 цнт.

На чужині. Гарне оповідане за ріжні пригоди в чужім краю. — Ціна ....15 цнт.

Напад на Січ. — Павло Полуботок. — Ціна.........5 цнт.

Огонь на усатах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Оповідане з війского життя і инші. — Ціна ....15 цнт.

Оповідання Панталеймона Куліша — Ціна.......15 цнт.

Оповідання Олексы Стороженка. — Ціна..........15 цнт.

Про Батька козацького Богдана Хмельницького. Ціна 30 ц.

Починок. Написав Богдан Лепкий. — Ціна ....15 цнт.

Промови і деклямації на весілях, хрестинах і забавах. — Ціна ....10 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху.—Ціна 10 цт.

Проти алькоголю. — Ціна.................................20 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пияньства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

І. Про Шевченкові твори. ІІ. Оферма. — Ціна 20 цнт.

Різдвяна ніч (в 10 образками). — Ціна......20 цнт.

Росія й Україна. — Ціна ....15 цнт

Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.

Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Сільська вчителька, оповідане. — Ціна ....10 цнт.

І. Серце не навчити. — ІІ. Побратими. — ІІІ. Вступ. — Ціна ....10 цнт.

Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.

Сумна казки. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. — Стогін землі. — Ціна ....10 цнт.

Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.

Сплачений довг. Оповідане з міщанського життя. Написав Данило Лепкий. — Ціна ....20 цнт.

Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .. 20 цт.

Товариска ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мущин. — Ціна .. 15 цнт.

Український штукар, 212 гарних штук до забави.—Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартівливі. — Ціна ....50 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.

Христос в Ґарнізоні, оповідання з війського життя написав М. Яцків. — Ціна ....40 цнт.

Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зуліми. — Ціна ....20 цнт.

Чорний кіт. Переклад з англійського. — Ціна ...10 цнт

Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін души великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Пямяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіїське братство. — Виїмки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.

Що то є книжка? Початки козаччини (5 ілюстр.). Ковальчий кістяк. Кіндрат Бубненко-Шчидкий. Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). Дві пені (оповідане). Мадам Польонія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). Ціна ....15 цнт.

Як люди живуть в Норвеґії і инші оповідання. — Приятелі. — Смерть. — Се така баба, що чорт її наматових вилах чоботи віддавав. — Ціна ....20 цнт.

Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім: — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотиря дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

НОВІ КРАЄВІ ВИДАНЯ.

Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів, 290 сторін друку. — Ціна..................$1.75

Гайдамаки, з портретом автора Тараса Шевченка. Сторін 100. — Ціна $1.25

Шлях до соціялізму (Ото Бауер). Сторін 48. Ціна 50 цнт.

Німецька Селянська війна (Фридрих Енгельс). Сторін 126. — Ціна $1.00

Соціяльна революція (К. Каутський). Сторін 148. — Ціна $1.00

Своє життя, розмови на біжучі теми (Петро Тихий). Сторін 64. — Ціна ....50 цнт.

Достойно есть, збірка, в Шевченкові роковини. Сторін 32. — Ціна ....25 цнт.

Думки (Тарас Шевченко). Сторін 48. — Ціна ...40 цнт.

Дещо про гроші. Сторін 24. — Ціна ....25 цнт.

Вибір Поезій (О. Федькович). Сторін 32. — Ціна 25 цнт.

ЯК ПЕРЕСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ?

Найліпше висилати на почтовий або експресовий моні-ордер, який належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посьвідку. Такий лист не треба реджіструвати а вистарчить 2 центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки місто грошей, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, а не паперовими грішми, бо оі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 13 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

В попереднім числі „Свободи" в надісланій статті п. з. „Ідуть гості" пропущено через помилку перед словами **„Торгують українською нафтою"** отсей уступ:

Я не заохочую до варварських способів боротьби, тимбільше, що такими способами лише пошкодити справі можна. Маю на думці, уладженне поважних манифестацій, протестів, віч, а також кореспонденції до американських часописий.

Знаємо, що Американці безсторонні люди, як се видно з того, що вже тепер починають осуджувати імперіялізм Поляків, котрі ледви дістали волю, а вже зачинають другим відбирати. Отже можемо легко здобути їх симпатії для нас, а звернути проти польської заборчости. Тільки треба нам взятись до діла.

Ми повинні кожду нагоду використати, аби польським плянам в Америці пошкодити. Наприклад, як вони стараються о позичку, то ми повинні інформувати Американців про польські довги, про відносини в Польщі і її відносини до сусідів. В тій справі можуть нам помогти Жиди. Як продають свої бонди, то ми також повинні розголосити про польські довги. Се не коштує великого труду, а Польща пізнає, що за свої провини буде покутувати всюди.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Всі ми, Українці, котрі виїхали зі своеї вітчини за поліпшенням нашої долі і за кусником хліба до Америки, аж надто переконалися хто користає з нашої праці. Чому ми самі не хочемо користати з нашої праці і доходів. Я маю патент на Колисане крісло (Колибач), яке може служити для вигоди в горячі дні літні, сидячи на ганку, а яке є гарною річию для дітий, бо се крісло рівночасно грає, коли діти на нім колишуться. Я розпочав вже виріб сих колибачів, однак потребую спільників. Спільник не потребує розумітись на сій майстерці. Поділ доходу буде розділений на рівну часть зі мною. Роботу може мати сейчас у своїй шапі як лише схоче. Маю більше винаходів опатентованих на Америку і на Англію. Я хотів би їх виробляти при помочи Українців а не других. Хто хотів би приступити до спілки зі мною, нехай зголоситься до мене. Тут свобідний край і кождому дозволено братись до корисного діла. Великого капіталу не вимагаю. По близші пояснення прошу писати до:

ANTIN ZUBRYK,
272½ Varick St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить прислати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ПОРАДУ**; походить з села Станин, повіт Камінка Струмилова, Гал. Справа дуже важна. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголоситься як в найкоротшім часі на адресу: DMYTRO PORADA, 73½ N. 3rd St., Portland, Oregon. 7-9

Іван Юріїв, вернувши з шестилітного російського полону, пошукує **ВОЛОДИМАРА СКРОЦЬКОГО,** сина священика з Волосятого, пов. Сянок, коло Карпат. Хтоби знав його адресу або він сам, хай напише на адресу: UKRAINIAN EMIGRATION BUREAU, 245 Court St., Newark, N. J.

Пошукую свого мужа, **МИХАЙЛА БОРИСА,** родом з Ванькови, повіт Лісько, Галичина. Уже довший час перебуває в Америці та не даєсь мені про себе знати. Хтоби про него знав або ти сам мій мужу зголосися, а если хто з Читачів „Свободи" знає, що помер або зістав забитий, то прошу повідомити на понисшу адресу. Мужу мій, бійся Бога, ти лишив мене з дрібними дітьми на ласку Божу. Зголосися або приїдь на мою теперішну адресу: КАТЕРИНА БОРИС, Lyon Plat, P. O. Box 31, Struthers, Ohio. 7-8

ШВЕЦЬ, Українець, бажаючий отворити шевський варстат в місцевости де живуть Українці, просить Родимців, щоби дехто з них знаючи про відповідну місцевість на отворенне шевського варстату, повідомив про се на понизшу адресу, а дістане добру нагороду. JOSEPH GALYK, Box 226, Carteret, N. J. 5-7

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих покликів).

MINNEAPOLIS, MINN.

За щирим старанием **Співацького тов. ім. Н. Лисенка,** відограєсь представленне **„ПОВЕРНУСЯ ІЗ СИБІРУ",** дуже цікава і поучаюча драма в 5-ох діях, **в неділю, дня 16-го січня 1921 р.** в гали церковній, ріг 6th Ave. і University, N. E. Minneapolis, Minn. Початок точно о годині 7-мій вечером. Перед представленнем вже о годині 5-ій буде грати Українська Банда до години 7-ої а також і на перервах представлення. Запрошуєсь всіх чисельно прибути на се представленне. 7 КОМІТЕТ.

КАЛЕНДАРІ НА РІК 1921.

Загальний Календар „Дніпро"	$1.00
Календар „Січового Базару"	60
Календар Укр. Роб. Союза	50
Календар Кан. Українця	50
Календар Кан. Фармера	50
Календар Козака-Чорнохліба (гумористичний)	50
Календар Укр. Січ. Стрільців	30
Календар Кешенковий	10
Календар Стінний	25

Замовлення враз з грішми посилайте на адресу: 7-10

SICHOWY BAZAR,
34 East 7th St., New York, N. Y.